

Laagri kool

Millised raamatud õpilastele meeldivad?

Koostaja: Sandra Lisell Pihelgas
Juhendaja: Rita Kardaš

Harjumaa 2023

Sisukord

Sisukord	2
Sissejuhatus	3
Teema tutvustus	4
Metoodika tutvustus	6
Tulemused	7
Järeldused ja analüüs	9
Kokkuvõte	10
Kasutatud materjalid	11
Lisad	12

Sissejuhatus

Teema sai valitud, et teada saada rohkem õpilaste arvamuste kohta ja et ka Laagri Kooli raamatukogu saaks vajadusel nõuandeid ja soovitusi, *milliseid raamatuid tellida? mida tellida rohkem? mida tellida vähem?* Soovi korral saaks ka selle uurimistöö lugejad, kes loevad palju soovitusi. Oleks soov teada saada kui erinevad on erinevates vanustes ja klassides olevate õpilaste arvamused, suhtumised raamatutesse ja kas huvi nende vastu on või ei. Ka sugu võib siin rolli mängida. Samuti sooviks teada saada, millised raamatud kõigile kõige rohkem meeldivad.

Ka arvamused kohustusliku kirjanduse kohta on olulised. See aitaks koolil otsustada, milliseid raamatuid rohkem kohustuslikku kirjandusse panna, milliseid vähem panna, mida võimalusel vältida ja mida üldse mitte panna.

Selleks teeme küsitluse õpilastele alates viiendast klassist.

Seega on peamised küsimused, millised raamatud õpilastele kõige rohkem meeldivad? millised raamatud õpilastele kõige vähem meeldivad? millised kohustusliku kirjanduse raamatud kõige rohkem meeldisid või meeldivad? millised raamatud kõige vähem meeldisid või meeldivad? kas enamusele selle kooli õpilastele meeldib lugeda või pigem mitte?

Hüpotees: ilmselt meeldib õpilastele rohkem, kas mõni märuli ja põneviku laadne raamat või romantika raamat. Kõige vähem võivad õpilastele meeldida teadus-ja ajalooramatud.

Teema tutvustus

Igal koolil ja klassil on erinevad raamatud, mis on määratud kohustuslikku kirjandusse. Näiteks on mõni raamat, mida su vanemad pidid lugema, aga sina ei pea. Sarnane asi võib esineda ka õdede ja vendade vahel. Siiski on raamatuid, mis on rohkem kohustusliku kirjanduse nimekirjas levinud.

Näiteks on väga populaarsed „Jussikese seitse sõpra”, „Sipsik”, „Sööbik ja pisik”, „Bullerby lapsed”, „Lärmisepa tänava Lota”, „Väike nõid”, „Pätu”, „Teistmoodi printsessilood”, „Sirli, Siim ja saladused”, „Naksitrallid”, „Viplala lood”, „Vahtramäe Emily”, „LasseMaia detektiivbüroo”, „Arabella, mereröövli tütar”, „Meisterdetektiiv Kalle Blomkvist”, „Väike prints”, „Kevade”, „Tõde ja õigus”.(1;2) Need on aga ainult mõned neist.

Muidugi, tundub, et valik on suur ja lai, aga siiski ei pruugi paljudele lugejatele need raamatud meeldida. Või siiski? Sellele küsimusele saame vastuse pärast uuringu teostamist.

Raamatul üleüldse on omad nõuded ning ajalugu. Näiteks peab raamatul olema vähemalt 49 lehekülge. Raamatute hulka ei kuulu käsikirjad, perioodilised ja sari väljaanded, koomiksid, noodiraamatud, mitmesugused kataloogid, kasutusjuhendid ega muud raamatu kujulised esemed.

Vanimad “raamatud” olid savisse, kivisse, puuse või muuse materjali vajutatud, raiutud või kraabitud tekstid. Vanimaid kiilkirjaga savitahvleid on säilinud Sumeri riigi ajast ehk umbes 3500-2300 enne meie ajaarvamist. Kiilkiri vajutati savitahvlitele metallist või bambus roost krihvliga. Krihveld on kriidi sarnane kirjutusvahend, mis käis savitahvliga kaasas. Vana-Kreekas ja Vana-Roomas kasutati peale savi ka metall- ja puutahvleid.(3)

Euroopas kasutati üldiselt puu- ja vahatahvleid. Vahatahvleid seoti paelaga läbi nurkadesse tehtud aukude kokku ning olenevalt tahvlite arvust saadi, kas diptühhon, mis oli kaks tahvlit, triptühhon, mis oli kolm tahvlit või polüptühhon, milles oli rohkem tahvleid. Need sarnanesid tollel ajal kõige rohkem raamatutega.(3)

Kõike niimoodi kirjutada oli tülikas, sellepärast hakati rohkem kasutama papüürust, mida valmistati esmakordselt umbes 4000 aastat eKr Vana-Egiptuses. Papüürus Käsikirju kirjutati veergude kaupa ning neid hoiti rulli keeratuna puit- või nahkkestas. Hilisantiigis ja varakeskajal ehk umbes 476 pKr kasutati kirjutustahvleid, millele järgnes kiiresti pärgament, mida valmistati spetsiaalselt töödeldud loomanahast. Umbes 1500 aastat tagasi hakati neid köitma ning kaantega katma. Antiikaja rullraamatute pikkused võisid olla väga erinevad. keskmiselt olid need 6-10 meetrit pikad. Erinev oli ka kõrgus, mis jäi vahemikku 5-40 sentimeetrit. Pikim säilinud rull on aga 40-meetrine. (3)

Hiinas aga raiuti kõik 14. sajandist eKr kuni 1. sajandini peitliga pronksesemetele. Bambus tahvleid kasutati vaid pikemate tekstide jaoks. Tänu 7. sajandist levinud

puulõikega vahetati rullid välja voldikutega. Vanim paberile trükitud raamat on hiinakeelne, kannab nime Teemantsuutra ning see on aastast 868. (3)

Pärgamendi kiire leviku ja populaarsuse tõttu tekkis rullile konkurents: koodeks, tänapäeva raamatuköite algkuju, mis sai nime kokkulapitavatelt puutahvlitelt. Tänapäevase raamatu väliskuju sai koodeks 8. sajandil, mil raamatuplokid kinnitati kanepist nõõri või nahast paelaga köite selja külge. (3)

Pärgament oli kallis, mille tõttu kasutati seda tihti mitu korda - kraabiti vana tekst maha ning kirjutati uus asemele. Odavam paber hakkas pärgamenti 12. sajandil asendama, jättes pärgamendi unustusse.(3)

Raamatuid ei vajatud kuigi palju, sest inimesi, kes lugeda oskasid oli vähe. Vana-Kreekas ja Vana-roomas kirjutasid raamatuid ümber orjad või palgalised ümberkirjutajad, keskaja muutusid kloostrid ümberkirjutamise keskusteks. (3)

Eestis olid esimesed kirjaoskajad 11.-12. sajandist. 13. sajandil tulid Eestisse esimesed käsikirjalised raamatud. Vanim Eestis säilinud raamat on 272-leheküljeline, mille algkäsikiri olevat koostatud Prantsusmaal 12. sajandil ja ära kiri 13. sajandil. Üks vanimaid eestikeelseid raamatuid on „Taani hindamisraamat” koostatud aastatel 1219-1220. Selles raamatus on umbes 500 eesti kohanime ning selles on minimaalselt muukeelseid andmeid. Esimesed paberdokumendid on säilinud 14. sajandi lõpust. Esimene eestikeelne raamat, mis on jäänuseid on alles on Tallinna Niguliste kiriku õpetaja Simon Wanradti saksa keeles koostatud ja Pühavaimu kiriku kaplani ja eesti jutlustaja Johann Koelli tõlgitud katekismus aastast 1535, tuntud kui Wanradt-Koelli katekismus. Selle raamatu kirjastas raamatukaupmees G. Schepeler ning trükiti Wittenbergis Hans Luffi trükikojas. Vanim täiesti säilinud eestikeelse sisuga raamat on 1622 aastal Braunsbergis trükitud ladinakeelne käsiraamatd tehtud Liivimaa preestritele „Agenda Parva. In commodiorem vsum Sacerdotum Prouvinciae Liunioniae conscripta", milles leidub vajalikke lauseid läti, eesti, poola ja saksa keeles kiriklike kombetalituste jaoks.(3)

1631. aastal asutati Tartusse esimene trükikoda. See asutati aasta varem tehtud gümnaasiumi juurde. 1634. aastal jõudis Tallinnasse esimene trükikoda, mis asutati Tallinna Gümnaasiumi juurde. (3)

Esimene üleni eestikeelse raamatu „Käsi- ja koduraamat Eesti vürstkonnale Liivimaal” valmimisaasta pole teada, aga selle teine osa tehti aastal 1637. Esimene eestikeelne aabits trükiti aastal 1641, kuid see ei säilinud. Vanim säilinud aabits valmis aastal 1649. Vanim illustreeritud eestikeelne raamat „Ma Kele Koddo ning Kirgo Ramat” on tehtud aastatel 1694-1695 ning esimene eestikeelne entsüklopeedia aastatel 1931-1937. (3)

Esimesed raamatukogud tekkisid juba 13. sajandil. Esimene suurem raamatukauplus avas oma ukse Tallinnas aastal 1650 ning kuulus Lorenz Jauchile, hiljem, 17. sajandi lõpul tuntuimaks Tallinna raamatukaupmeheks Adolf Simon. (3)

Esimesed koolid asutati Eestis 13.-14. sajandil. Esimene aabits 1575. Lugemist hakati lastele õpetama 1684 st aastast. See oli 52 aastat pärast seda, kui sai loodud Tartu ülikool Gustav II Adolphi poolt. Umbes sellel ajal tuli ka kohustuslik kirjandus. (4)

<https://rahvaraamat.ee/t/kohustuslikkirjandus/et> (1)

<https://www.tallinn.ee/et/arte/kohustuslik-kirjandus> (2)

<https://et.wikipedia.org/wiki/Raamat> (3)

https://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_haridus (4)

Metoodika tutvustus

Plaanis on läbi viia küsitlus viiendate kuni üheksandate klasside õpilastele. Nooremate klasside õpilaste lugemiskogemus on vähene. Seega tundus parem nad sellest uuringust välja jätta. Igale eesti keele õpetajale antakse küsimustega lehed, mille nad lasevad õpilastel lahendada eesti keele tunni alguses. Paberi peal küsitlustega saab rohkem tagasisidet ning eesti keele või kirjanduse tund aitab neil süveneda. Küsitlused olid anonüümsed ja nime oli vaja vaid selleks, kui keegi oma soo kirjutamata jättis, siis sai selle nime järgi kätte.

Küsimused- peale nime, klassi ja soo- on järgmised:

Kuidas suhtud lugemisse? (Valikvastustega)

Milline žanr või millised žanrid Sulle meeldivad? (Valikvastustega)

Kas loed eestikeelseid raamatuid, võõrkeelseid raamatuid või mõlemaid?

Kui vastasid võõrkeeles, siis, mis keeles?

Kas eelistad raamatuid eesti-või võõrkeeles?

Kas eelistad paberraamatuid või E-raamatuid?

Nimeta vähemalt kaks raamatut, mis Sulle kõige rohkem meeldivad.

Kui pead lugema kohustuslikku kirjandust, siis... (valikvastustega)

Kas on mõni raamat, mida soovivad teistel lugeda? Kui jah, siis milline/millised?

Tulemused

Kokku vastas minu küsimustele 385 õpilast, kellest 179 olid naised, 193 olid mehed ja kesksoolisi oli 2. 10 õpilase sugu ei olnud võimalik tuvastada.

Küsimused koos vastustega olid järgmised:

1. Kuidas suhtud lugemisse?

- A) Suhtun hästi, mulle meeldib lugeda oli 94 õpilasel
- B) Keskmiselt, loen vaid siis, kui vaja oli 263 õpilasel
- C) Halvasti, ei loe üldse oli 28 õpilasel

2. Milline žanr või millised žanrid Sulle meeldib või meeldivad?

- A) Õudus 206 õpilast
- B) Põnevik 273 õpilast
- C) Müsteerium 175 õpilast
- D) Ulme 130 õpilast
- E) Romantika 82 õpilast

- F) Tõsielu 58 õpilast
- G) Loodus 42 õpilast
- H) Teadus 42 õpilast
- I) Muu 50 õpilast

Muu alla pandi fantaasia, ajalugu, komöödia, draama, anime, seiklus, psühholoogiline, rahvajutud, klassika, luuletused, krimi, sport, noortekirjandus, märul ning elulood.

3. Kas loed eestikeelseid raamatuid, võõrkeelseid raamatuid või mõlemaid?

33 õpilast luges võõrkeelseid, 151 mõlemat ja 201 luges ainult eesti keelseid raamatuid.

3.1 Kui vastasid võõrkeeles, siis, mis keeles?

Vastati soome, rootsi, vene, inglise, korea, jaapani ja itaalia keeles.

3.2 Kas eelistad raamatuid eesti-või võõrkeeles?

115 õpilast eelistas võõrkeelseid raamatuid ning 69 eestikeelseid.

4. Kas eelistad paberraamatuid või E-raamatuid?

55 õpilast eelistas E-raamatuid ning 330 õpilast paberraamatuid.

5. Nimeta vähemalt kaks raamatut, mis Sulle kõige rohkem meeldivad.

Mõned kõige populaarsemad raamatud olid „Harry Potter”, „Klaaslapsed”, „Hõbedapoiss”, „Kiviinglid”, „Paula lood”, „Kirjaklambritest vöö”, „Poni”, „Maarius, maagia ja libahunt Liisa” ning „Lüriidiumi varas”.

6. Kui pead lugema kohustuslikku kirjandust, siis...

- A) Loed terve raamatu 219 õpilast
- B) Loed ainult kokkuvõtte 32 õpilast
- C) Loed mõlemad 112 õpilast
- D) Ei loe kumbagi 17 õpilast

Ja viis õpilast vastas erandlikult, et loevad mingi osa raamatust.

7. Kas on mõni raamat, mida soovivad teistel lugeda? Kui jah, siis milline/millised?

Need vastused ei erinenud viienda küsimuse vastustest.

Järeldused ja analüüs

Numbreid vaadates saab järeldada, et vastajaid oli piisavalt. Samuti saab järeldada, et õpilastele tõepoolest meeldisid rohek põnevikud ja märuli taolised raamatud ning vähem teadus, loodus ajalugu ja muud selletaolised raamatud. Seega pidas hüpotees paika. Küsitluse vastuseid uurides oli romantika valitud rohkem vanemate klasside vastustes ja rohkem naiste seas. Nooremate seas olid populaarsemad kategooriad põnevik, ulme, müsteerium ja õudus.

Seoses kohustusliku kirjandusega loevad üllatavalt paljud, kas ainult kokkuvõtte või ei loe üldse midagi. Küsitluse esimese küsimuse vastuseks vastasid enamus õpilasi, et nad loevad vaid siis, kui peavad. See oli etteaimatav. Siiski meeldisid ka neile rohkem põnevikud ja muu taoline. Seega saaks kohustuslikku kirjandusse lisada rohkem sellist sorti raamatuid. Peamised raamatud, mis kohustuslikust kirjandusest õpilastele meelde jäid olid siiski „Klaaslapsed”, „Hõbedapoiss” ja „Kiviinglid”. Need on ühe seeria raamatud, tundub, et need raamatud jäid õpilastele kõige rohkem meelde ja seda pigem positiivses mõttes.

Kokkuvõte

Seega saadi teada, et õpilastele meeldib kõige rohkem põnevik. Seega saaks kohustuslikku kirjandusse ja raamatukokku hankida rohkem neid raamatuid. Hüpotees pidas paika. Kindlasti saavad paljud lugejad mõtteid ja ideid, mida järgmiseks lugeda ja kooli raamatukogu järgmised tellimused valmis panna.

Romantika oli rohkem vanemate ja tüdrukute teema ning teadus, loodus ja kõik sinna kanti rohkem nooremate ja poiste teema. Enamus õpilastele siiski lugemine ei istu ning nad eelistaksid oma aega teisiti sisustada. Mõned ei loegi ja teevad selle asemel, mida heaks arvavad.

Soovin tänada kõiki õpilasi, kes vastasid küsitlusele, õpetajaid, kes aitasid neid läbi viia ning oma juhendajat Rita Kardaši.

Kasutatud materjalid

<https://rahvaraamat.ee/t/kohustuslikkirjandus/et>

<https://www.tallinn.ee/et/arte/kohustuslik-kirjandus>

<https://et.wikipedia.org/wiki/Raamat>

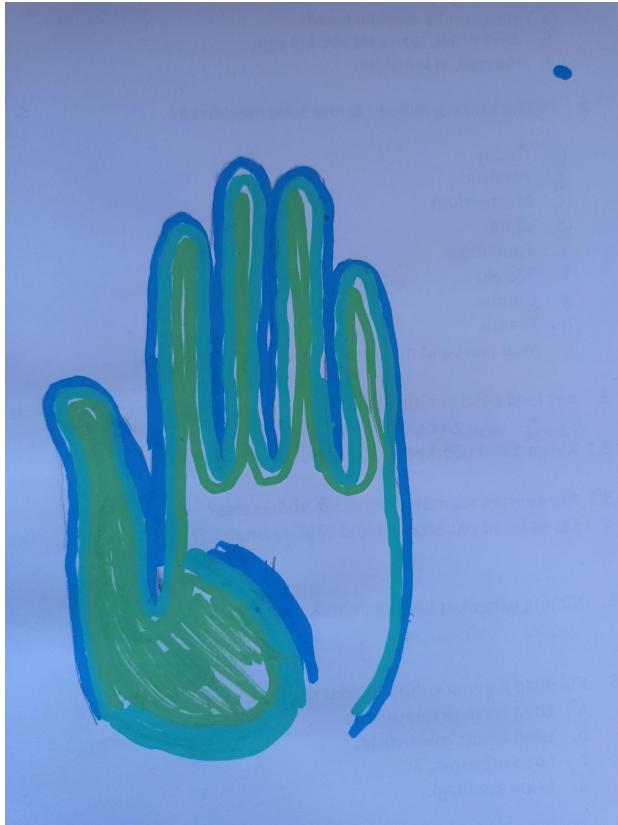
https://et.wikipedia.org/wiki/Eesti_haridus

Lisad

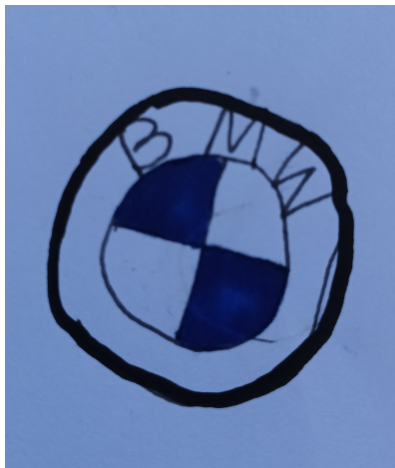
Uurimistöö küsimustik nägi välja selline:

<https://docs.google.com/document/d/1ThfcXOYVbqgkCjChxbepsU1IOAloDKCk7dx3VFNHmvA/edit?usp=sharing>

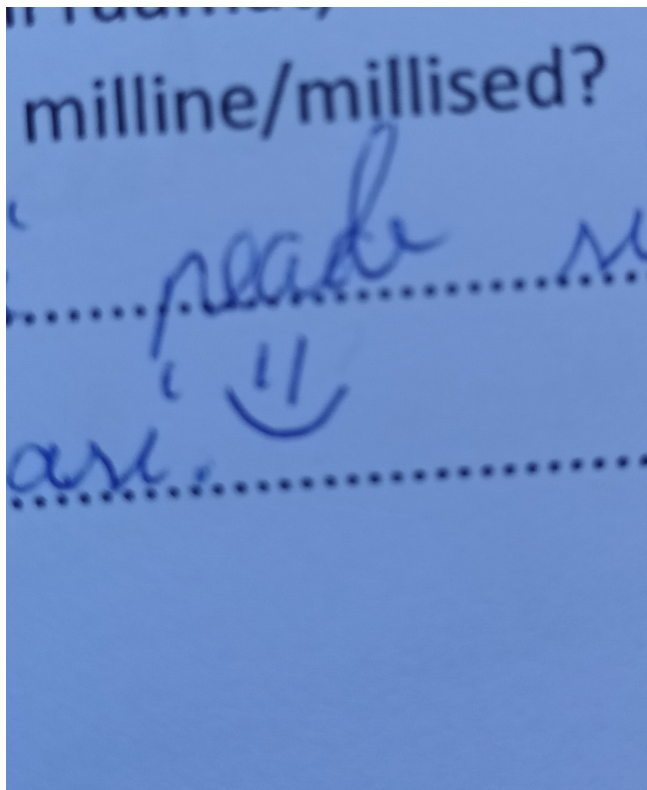
Mõned joonistused, mis tehti küsimustikele:

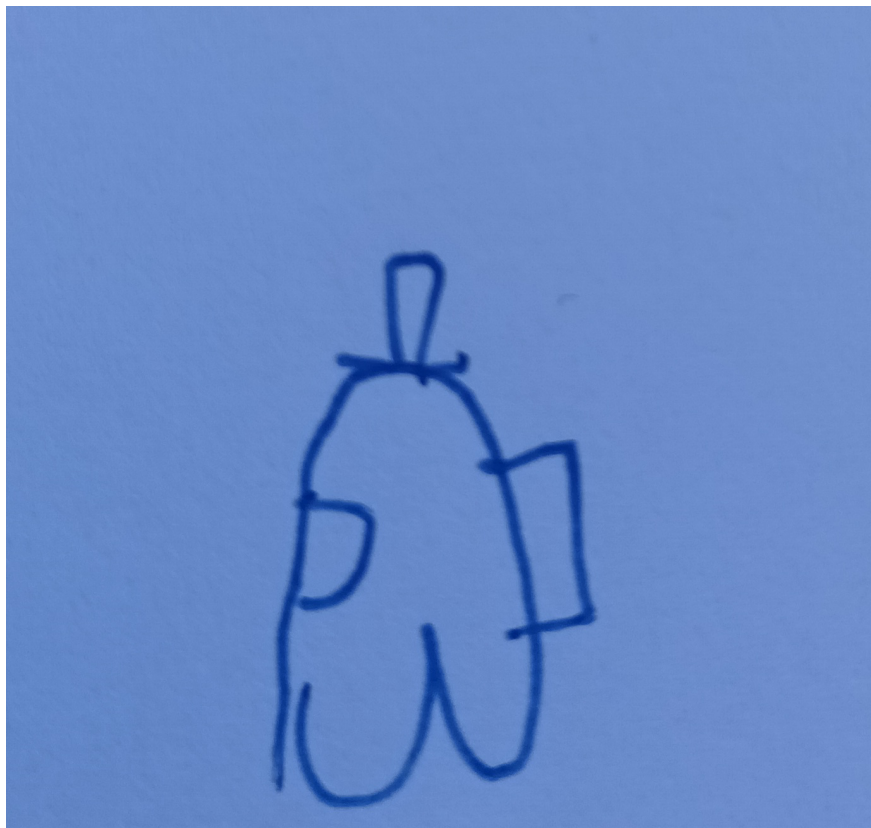
Poiss 5.c

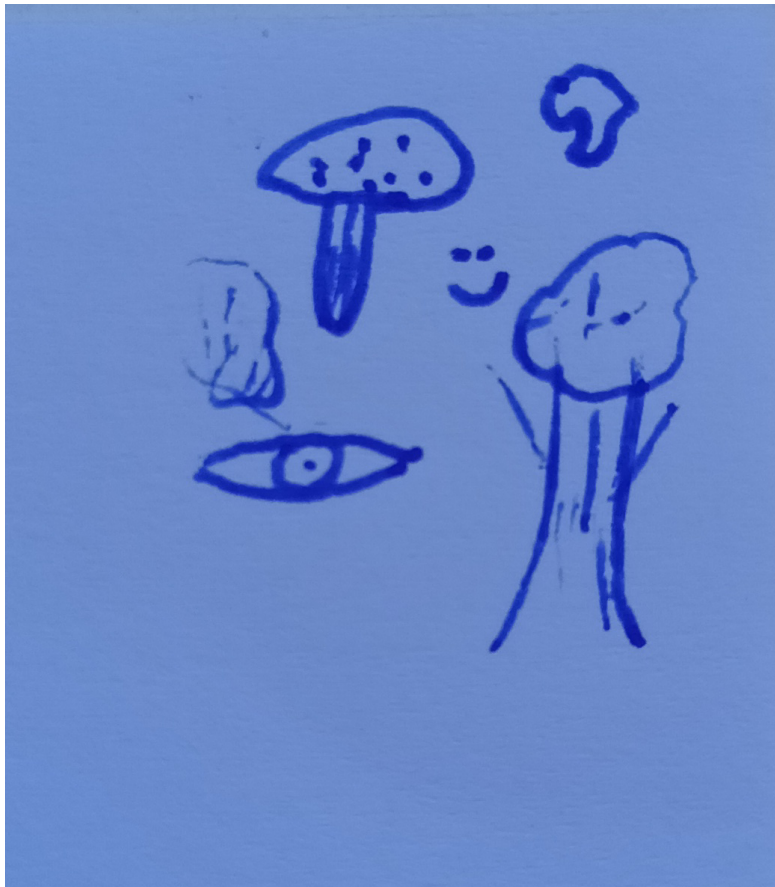
Poiss 5.b

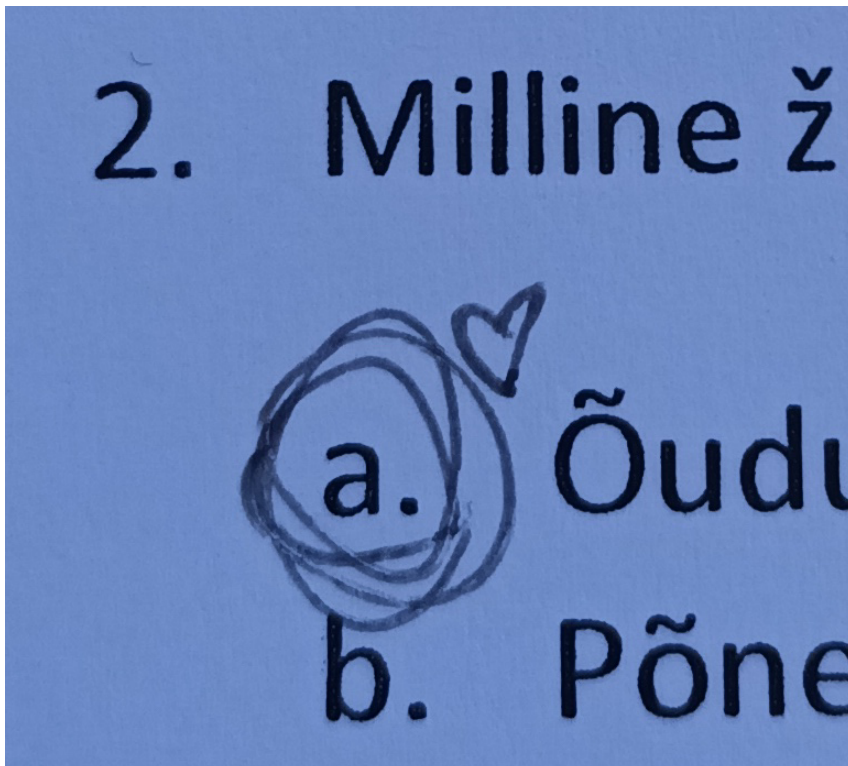
Tüdruk 5.a

Poiss 6.b

Tüdruk 6.b

Tüdruk 6.d